

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Markovej a členov senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Dariny Ličkovej v právnej veci žalobcu: **B. s.r.o., P.K., IČO:X.**, proti žalovanému: **O., spoločnosť s ručením obmedzeným, B.S., IČO: X., o zaplatenie 92 000,-- Sk s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Humenné pod spisovou značkou 15Cb 32/2005, o mimoriadnom dovolaní Generálneho prokurátora Slovenskej republiky zo 16. mája 2008 proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo 6. júna 2006, č. k. 15Cb 32/2005-115 a rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. apríla 2007, č. k. 4Cob 15/2007-160, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Okresného súdu v Humennom zo 6. júna 2006, č. k. 15Cb 32/2005-115 spojený s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 25. apríla 2007, č. k. 4Cob 15/2007-160 **z r u š u j e** a vec sa vracia Okresnému súdu v Humennom na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Okresný súd v Humennom rozsudkom zo 6. júna 2006, č.k. 15Cb 32/2005-115 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia istiny 92 000,-- Sk s príslušenstvom. Súčasne uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania výške 36 232,90,-- Sk na účet jeho právneho zástupcu.

Súd prvého stupňa z vykonaného dokazovania zistil, že žalobca pre žalovaného vykonal 22. júla 2003 prepravu tovaru na trase S. – W. (N.) a 23. júla 2003 prepravu na trase L. (T.) – S. na základe medzinárodných nákladných listov č. 1X. a č. 2X. a č. 3X.. Za tieto prepravy žalobca faktúrou č. 4X. z 22. júla 2003 vyfakturoval istinu 43 000,-- Sk

a faktúrou č. 5X. z 28. júla 2003 istinu 49 000,-- Sk. Dňa 28. júla 2003 žalovaný reklamoval poškodenie prepravovaného strojného zariadenia, ku ktorému došlo počas prepravy vykonanej 23. júla 2003 na trase L. – S. na nákladnom vozidle ŠPZ M.. Žalovanému vznikla škoda v sume 168 070,-- Sk. Žalovaný písomným podaním došlým súdu dňa 12. apríla 2005 vzniesol námietku započítania k uplatnenej pohľadávke žalobcu. Okresný súd s poukazom na ustanovenia kapitoly II. a kapitoly IV. Dohovoru o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave (CMR) mal jednoznačne za preukázané, že žalobca je v tomto vzťahu v postavení dopravcu a ako taký zodpovedá za škodu, ktorá vznikla počas prepravy žalovanému a to aj napriek tomu, že samotnú prepravu vykonávali ďalší, ním zaobstaraní prepravcovia. Nároky z prepráv, na ktoré sa vzťahuje tento Dohovor, sa premlčujú za jeden rok. Premlčacia lehota začína plynúť pri poškodení zásielky dňom vydania zásielky. Žalovaný reklamáciu uplatnil písomne 28. júla 2003 a táto reklamácia tvorila prílohu medzinárodného nákladného listu č. 3X.. Súd mal za preukázané, že reklamácia bola riadne uplatnená, a teda došlo k zastaveniu plynutia premlčacej lehoty. Žalovaný preukázal, že má voči žalobcovi pohľadávku, ktorá mu vznikla z titulu náhrady škody, ktorú žalobca spôsobil neodbornou prepravou. Pozostáva z nákladov na opravu a z omeškania s uvedením stroja do prevádzky vo výške 168 070,80,-- Sk. Žalovaný nepopieral, že žalobcovi za prepravu tovaru nezaplatil a žalobca nepopieral, že na prepravovanom tovare došlo k poškodeniu, ktoré je predmetom poistného konania. Vzhľadom k tomu, že žalobca a žalovaný majú vzájomné pohľadávky, ktoré vznikli z právneho vzťahu uzavretého medzi nimi, súd návrh žalobcu o zaplatenie 92 000,-- Sk zamietol. O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a úspechu žalovaného v konaní.

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie (č.l. 121). Namietal, že súd prvého stupňa rozhodol nesprávne vo veci protinávru žalovaného, pretože za škodu vzniknutú na prepravovanej zásielke nezodpovedá. Podľa Dohovoru za vzniknutú škodu zodpovedá dopravca, ktorým bola tretia osoba.

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) svojim rozhodnutím z 25. apríla 2007, č.k. 4Cob/15/2007 -160 potvrdil podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny rozsudok Okresného súdu v Humennom. Rozsudok v časti výroku o náhrade trov konania zmenil tak, že žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 36 205,-- Sk náhradu trov konania. Súčasne uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanému 9 564,-- Sk náhradu trov odvolacieho konania.

Podľa odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu zmluvný vzťah medzi účastníkmi konania bol založený objednávkou žalovaného z 21. júla 2003, ktorou objednal prepravu tovaru v termíne 18. a 22. júla 2003 z W. (N.) do S. a z L. (T.) do S.. Návrh na zabezpečenie prepravy žalobca akceptoval a zabezpečil prepravu z N. do S. prepravcami Z.D. a A.S.. Pri preprave zásielky r. l. dopravcom A.S. došlo k poškodeniu zásielky. Dňa 23. júla 2003 žalovaný vyznačil na medzinárodnom nákladom liste reklamáciu prepravy. V ten istý deň reklamoval u žalobcu prepravu, nakoľko r. l. A. P. bola poškodená nedbanlivosťou vodiča, ktorý pri nakládke nedostatočne upevnil strojné zariadenie. Žalovanému vznikla škoda v celkovej výške 168 070,80—Sk, spočívajúca v nákladoch na opravu r. l. a neskoršom uvedení l. do prevádzky. Obaja účastníci zhodne tvrdili, že medzi nimi sa jednalo o uzavretie zasielateľskej zmluvy. Z vyjadrenia žalovaného vyplýva, že pokiaľ dával objednávku na prepravu, dával ju žalobcovi ako špeditérovi. Vzťah účastníkov sa potom riadi ustanovením § 601 ods. 1 Obchodného zákonníka o zasielateľskej zmluve. Zasielateľ nesie plnú zodpovednosť za vybavenie prepravy s dojednaným príkazcom. Nie je možné vzťah účastníkov hodnotiť podľa CMR, pretože ďalší zmluvný vzťah podľa CMR je vzťahom medzi zasielateľom - navrhovateľom a s ním dojednaným dopravcom. Ak zasielateľ zabezpečil prepravu tovaru zjednaným dopravcom, zodpovedá podľa § 603 ods.2 Obchodného zákonníka za škodu na prevzatej zásielke. Obstarávanie prepravy neznamena len dojednanie dopravcu na prepravu zásielky, ale zodpovednosť za celú vykonanú prepravu, od prevzatia zásielky na prepravu do odovzdania zásielky tomu, komu určuje zmluva. Ak žalobca ako zasielateľ (špeditér) zodpovedá za škodu na prevzatej zásielke na prepravu, kde výška škody bola dokladovaná žalovaným v sume 168 070,80,— Sk, vzniká potreba posudzovania nároku žalovaného na zápočet svojej pohľadávky z náhrady škody voči oprávnenému nároku žalobcu na zaplatenie prepravného výkonu. Zo strany žalovaného nebola rozporovaná výška odmeny za vykonanú prepravu. Žalobca popieral možnosť započítania náhrady škody na dohodnutú odmenu za prepravu. Poukázal na to, že nárok na náhradu škody v zmysle § 399 Obchodného zákonníka, pokiaľ je to nárok na náhradu škody za dopravené veci, sa premlčuje uplynutím doby jedného roka od vzniku škody. Podľa názoru odvolacieho súdu zápočtu v zmysle § 358 Obchodného zákonníka nebráni započítanie premlčaných pohľadávok, ak tieto pohľadávky boli v čase vzniku vzájomne spôsobilé na započítanie. Pohľadávka žalobcu k 28. júlu 2003 a pohľadávka žalovaného na náhradu škody vznikla takisto k tomu istému dátumu, resp. posledná splatnosť náhrady náhradných dielov u faktúr bola 5. decembra 2003, resp. 9. decembra 2003. Tak nárok žalobcu zanikol zápočtom pohľadávky žalovaného z titulu náhrady škody. Rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne, keď uplatnený nárok žalobcu

zamietol z dôvodov zániku pohľadávky žalobcu v dôsledku zápočtu spôsobilej pohľadávky žalovaného proti pohľadávke žalobcu.

Krajský súd zmenil výrok rozsudku súdu prvého stupňa v časti trov konania. Žalobca nebol úspešný v konaní, preto nemá právo na náhradu trov konania. Žalovaný ako úspešný účastník konania pred prvostupňovým súdom má právo na náhradu trov konania. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Žalovaný ako úspešný účastník odvolacieho konania má právo na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi, ktorý v odvolaní úspech nemal.

Rozhodnutie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť 18. júna 2007.

Po právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na podnet žalobcu ako osoby dotknutej rozhodnutím súdu, podal generálny prokurátor Slovenskej republiky 16. mája 2008 voči rozhodnutiam súdov prvého aj druhého stupňa mimoriadne dovolanie podľa § 243e v spojení s § 243f ods. 1 písm. b) a c) O.s.p. Navrhol obe rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Humenné na ďalšie konanie.

Namietal, že rozsudkami okresného aj krajského súdu bol v prejednávanej veci porušený zákon, a to Občiansky súdny poriadok a Obchodný zákonník a vyžaduje to ochrana práv a zákonom chránených záujmov žalobcu, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Stotožnil sa so záverom odvolacieho súdu, ktorý vychádzal zo zhodných tvrdení účastníkov konania o tom, že medzi nimi došlo k uzavretiu zasielateľskej zmluvy a na posúdenie tohto vzťahu aplikoval ustanovenia Obchodného zákonníka. Nesúhlasil s jeho závermi, že žalobca zodpovedá za škodu vzniknutú pri preprave. Zo zasielateľskej zmluvy nepochybne je daná všeobecná zodpovednosť podľa § 373 Obchodného zákonníka, ktorá predstavuje objektívnu zodpovednosť za porušenie záväzkového vzťahu. Z ustanovenia § 603 ods. 1 Obchodného zákonníka je možné vyvodit' osobitnú zodpovednosť zasielateľa spočívajúcu v tomto konkrétnom prípade za výber najpriateľnejšieho spôsobu dopravy a za voľbu vhodného a spoľahlivého prepravcu majúceho dobrú povesť. V danej veci nie je možné konštatovať a ani vykonané dôkazy tomu nenasvedčujú, že žalobca pri tejto činnosti nepostupoval s vynaložením všetkej nevyhnutnej starostlivosti. Pri tejto činnosti nedošlo ku škode, ktorá by jeho zodpovednosť zakladala. Z tohto ustanovenia nie je možné vyvodit' zodpovednosť zasielateľa za škodu vzniknutú pri preprave zásielky. Súd zodpovednosť žalobcu vyvodil z ustanovenia § 603 ods. 2 Obchodného zákonníka. Toto ustanovenie kreuje osobitný prípad zodpovednosti zasielateľa za škodu, ktorá vznikla na zásielke prebranej zasielateľom od príkazcu počas obstarávania prepravy (nie pri preprave samotnej), teda pri

plnení zasielateľskej zmluvy. Ide o prípad, keď príkazca odovzdá zasielateľovi tovar a ten ho má u seba až do doby odovzdania tovaru dohodnutému prepravcovi. Ani o tento prípad zodpovednosti zasielateľa sa v danej veci nejedná. Z platnej právnej úpravy nie je možné vyvodiť zodpovednosť zasielateľa za vykonanú prepravu a za škodu, ktorú utrpí príkazca pri doprave. Netýka sa samozrejme zodpovednosti danej § 605 ods. 1 Obchodného zákonníka, tá však predpokladá, že zasielateľ prepravu uskutočnil sám, a preto zodpovedá ako prepravca. Zodpovednosť za vykonanú prepravu, za poškodenie zásielky pri nej, teda za škodu, ktorá vznikla pri plnení prepravnej zmluvy nesie dopravca, a to podľa ustanovení o prepravnej zmluve. Zasielateľ v rámci zasielateľskej zmluvy nenesie zodpovednosť za prepravcu. V tejto otázke súd vec po právnej stránke posúdil nesprávne a dopustil sa omylu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky ďalej namietal, že súdy sa procesne nesprávne vysporiadali so započítacím prejavom žalovaného. Ustanovenie § 98 O.s.p. ukladá súdu ako má hodnotiť prejav odporcu na započítanie, a to v závislosti od toho, či navrhuje, aby mu bolo prisúdené viac ako uplatnil navrhovateľ. Ak uplatnil menej, takýto prejav sa posudzuje iba ako obrana, s ktorou sa bude musieť súd vysporiadať ako s predbežnou otázkou. Ak však navrhuje, aby mu bolo prisúdené viac ako uplatnil navrhovateľ, takýto prejav treba hodnotiť ako vzájomný návrh. Ak má započítací prejav odporcu povahu obrany, vo výroku rozsudku netreba o kompenzačnej námietke rozhodnúť. Stačí, ak sa s touto otázkou súd vysporiada v odôvodnení rozhodnutia. Ak však započítacia pohľadávka prevyšuje plnenie uplatnené navrhovateľom, o vzájomnom návrhu treba rozhodnúť vo výroku rozhodnutia. V danej veci bola žalobcom uplatnená suma 92 000,-- Sk a žalovaný uplatnil kompenzačnú námietku do výšky 168 070,-- Sk. Je teda zrejmé, že prevyšuje žalovanú sumu. Súd mal tento prejav považovať ako vzájomný návrh. Mal k nemu vykonať riadne dokazovanie a rozhodnúť o ňom vo výroku rozsudku, čo sa v danej veci nestalo. Súd sa len uspokojil s tvrdeniami žalovaného a jeho nárok mal za preukázaný len z predložených faktúr za opravu poškodenej zásielky. Neskúmal vôbec rozsah poškodenia zásielky, nutnosť opráv a ich rozsah a či zodpovedali poškodeniu prepravovanej zásielky. Bez preukázania týchto skutočností nemohol o uplatnenom nároku žalovaného riadne rozhodnúť. Súd si v danej veci nemohol osvojiť zhodné prejavy strán, pretože žalobca oprávnenosť nároku žalovaného popieral. Preto navrhol rozhodnutia odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e O.s.p. vec preskúmal podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

Dovolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s právnymi závermi uvedenými v mimoriadnom dovolaní Generálneho prokurátora Slovenskej republiky.

Podľa obsahu spisu žalobca žalobou, ktorá došla súdu prvého stupňa 14. januára 2004 uplatnil právo na peňažné plnenie v sume 92 000,-- Sk. V daňových dokladoch č. 4X. z 22. júla 2003 a č. 5X. z 28. júla 2003 (č.l. 7 a 11) žiadal zaplatiť odplatu za vykonanú prepravu zásielky. Žalovaný prepravu objednal 18. a 21 júla 2003 (č.l. 10 a 12).

Je nepochybné, že žalobca prepravu zásielky nevykonal sám, ale ju zabezpečil prostredníctvom tretích osôb. Preprava bola vykonaná dopravcami Z.D. a A.S., a to medzinárodnými nákladnými listami č. 2X. (č.l. 13) a č. 3X. (č.l. 14). Obe zásielky žalovaný od dopravcov prevzal. Teda žalobcovi podľa § 601 ods. 2 Obchodného zákonníka vzniklo právo na odplatu, ktorú predmetnou žalobou uplatnil.

Žalovaný povinnosť zaplatiť odplatu za obstaranie prepravy veci nenamietal. Podaním z 11. apríla 2005 (č.l. 52) uviedol, že odplatu odmietol zaplatiť z dôvodu poškodenia zásielky počas prepravy („neodborne vykonaná“) s tým, že na prepravovanom zariadení vznikla škoda vo výške 140 059,-- Sk. Žiadal súd o vykonanie započítania tejto pohľadávky voči žalobcovi do výšky pohľadávky žalobcom uplatnenej s tým, že započítacím úkonom došlo k zániku pohľadávok vo výške, v akej sa stretli.

Súd prvého stupňa podanie žalovaného z 11. apríla 2005 posúdil ako obranu žalovaného a započítanie vykonal do výšky žalobcom uplatneného nároku. O zvyšku pohľadávky žalovaného nerozhodoval súd prvého stupňa, ani odvolací súd.

Pohľadávka žalovaného je vo vyššej sume ako uplatnená pohľadávka žalobcu. Naznačuje to zo strany žalovaného uplatneniu vzájomného návrhu podľa § 98 O.s.p. Z uvedeného prípisu však jednoznačne nie je zrejmé, či žalovaný žiada prisúdiť viac ako si uplatnil žalobca. V tomto smere je potrebné, aby žalovaný objasnil súdu svoj návrh, ktorým uplatňuje svoju pohľadávku v podaní z 11. apríla 2005. Správne posúdenie prejavu žalovaného je významné aj preto, aby súd rozhodol o celej prejednávanej veci. Ak má prejav

charakter započítacej námietky, o nej vo výroku súd nerozhoduje, ale ak má charakter vzájomného návrhu, o ňom súd musí rozhodnúť vo výroku rozsudku. Preto bude potrebné, aby súd postupoval podľa ust. § 97 O.s.p.

Medzi účastníkmi konania vznikol právny vzťah zo zasielateľskej zmluvy upravenej v § 601 a nasl. Obchodného zákonníka.

Zodpovednosť za škodu zasielateľa na zásielke, ktorá bola prepravovaná treťou osobou upravuje ustanovenie § 603 ods. 2 Obchodného zákonníka. Podľa tohto ustanovenia zasielateľ zodpovedá za škodu na prevzatej zásielke vzniknutú pri obstarávaní prepravy, ibaže ju nemohol odvrátiť pri vynaložení odbornej starostlivosti. To znamená, že zasielateľ zodpovedá za škodu na zásielke od jej prevzatia od príkazcu do jej odovzdania dopravcovi na prepravu. Za túto škodu nezodpovedá, ak ju nemohol odvrátiť ani pri vynaložení odbornej starostlivosti. Ide o špeciálnu zodpovednosť za škodu, rozdielnu od všeobecnej zodpovednosti za škodu, upravenej v ustanovení § 373 a nasl. Obchodného zákonníka.

Súd prvého stupňa v napadnutom rozhodnutí dospel k nesprávnemu právnemu záveru, že medzi účastníkmi konania došlo k uzavretiu zmluvy o preprave veci podľa § 610 Obchodného zákonníka.

Odvolačí súd síce správne právny vzťah medzi účastníkmi konania kvalifikoval ako vzťah zo zasielateľskej zmluvy, ale pri posudzovaní zodpovednosti za škodu na prepravovanej zásielke vychádzal z objektívnej zodpovednosti zasielateľa. Neprihliadol na špeciálnu zodpovednosť zasielateľa upravenú v ustanovení § 603 ods. 2 Obchodného zákonníka, čím svojim rozhodnutím porušil uvedené ustanovenie. Pochybil, keď vyvodil zodpovednosť za škodu žalobcu ako zasielateľa zo zodpovednosti dopravcu za škodu.

Súd prvého stupňa ani odvolací súd v napadnutom rozhodnutí sa nezaoberali zodpovednosťou žalobcu za vznik škody na prepravovanej zásielke v zmysle § 603 ods. 2 Obchodného zákonníka. Pritom jeho dôvodne uplatnené právo na zaplatenie odplaty za obstaranie prepravy, ktorá predstavuje cenu prepravy, započítali do žalobcom spochybnenej protipohľadávky žalovaného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedeného dôvodu napadnuté rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 2 a ods. 3 O.s.p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní súd prvého stupňa opätovne vec posúdi a rozhodne, pričom je zaviazaný právnym názorom dovolacieho súdu. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Poučenie: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. januára 2009

JUDr. Anna Marková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.